

Forststyrelsens naturtjänster

Årsberättelse 2008

FORSTSTYRELSEN

FÖREGÅNGARE

Finlands nationalparker och naturreservat, ödemarksområden och statens strövmråden samt allmänna vattenområden som förvaltades av Forststyrelsen 31.12.2008.

- Information om skötseln av områden: www.metsa.fi > Naturskydd.
- Information om områden och deras service: www.utinaturen.fi, www.utflyktskarta.fi.

© Forststyrelsen 2009
© Lantmäteriverket 1/MML/09

Forststyrelsens naturtjänster

Naturtjänster, styrningsenheter
PB 94, 01301 Vanda, Finland
tfn 0205 64 100

Lapplands naturtjänster
PB 8016,
96101 Rovaniemi, Finland
tfn 0205 64 100

Österbottens naturtjänster
Torangintaival 2,
93600 Kuusamo, Finland
tfn 0205 64 100

Södra Finlands naturtjänster
PB 94,
01301 Vanda, Finland
tfn 0205 64 100

Forststyrelsens naturtjänster skyddar och vårdar Finlands värdefullaste natur – våra nationalskatter. Vi tryggar en hållbar användning av naturresurserna och producerar jakt- och fiske- samt friluftstjänster. Vi ansvarar för nationalparkerna och ett stort antal andra områden som är utrustade för vandrare.

Vår verksamhet bygger på en helhetsinriktad förvaltning av statens land- och vattenområden. Styrningen och skötseln av dem grundar sig på enhetlig sakkunskap. Naturtjänsterna har satsat att utveckla sin verksamhet som en riksomfattande helhet, sålunda att ägarens dvs. statens vilja kostnadseffektivt och resultatriktigt via den högsta ledningen och styrningen nått den operativa nivån.

Vi är turistföretagarnas partner och erbjuder såväl finländska som utländska turister kontakt med äkta natur.

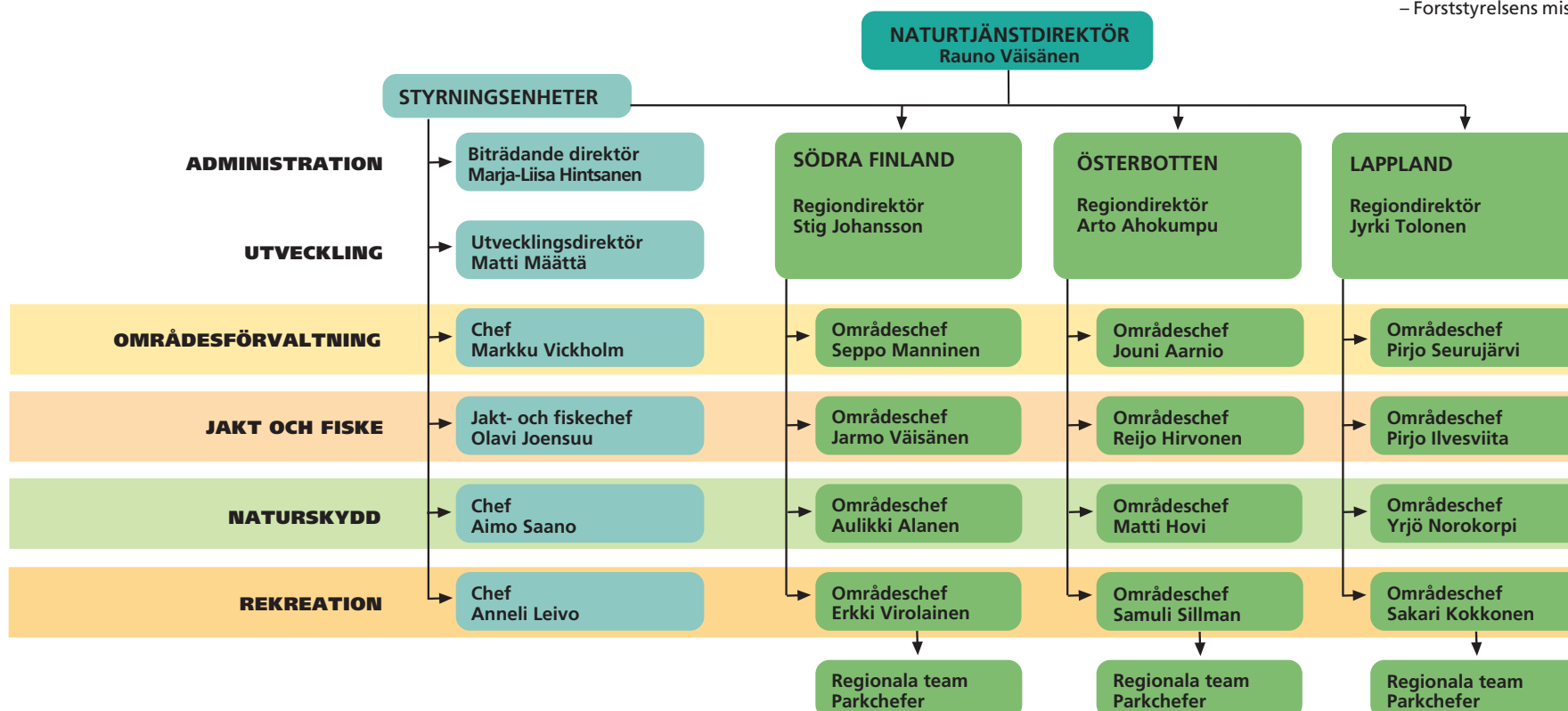

GRÅSPETT. BILD: JARI KOSTET

Bevarande och tillvaratagande av naturens rikedomar

– Forststyrelsens mission

PROCESER

Innehåll

Det lokala samarbetet grundar sig på en helhetssyn	1
Naturtjänsternas produktivitet förbättrades	3
Aktivt skyddsarbete är ett livsvillkor för hotade arter och naturtyper	4
Naturen ökar människornas och näringarnas livskraft	7
Vi ser till att jakten och fisket sker på ett hållbart sätt	9
Skötsel- och användningsplanerna samordnar många syften	10
Naturtjänsterna pålitlig ledare för samarbetsprojekt	11
Bevarande och tillvaratagande av naturens rikedomar	12

TEXT: PÄIVI ROSQVIST, TIINA GRAHN
ÖVERSÄTTNING: CAJSA RUDBACKA-LAX
LAYOUT: MARIANNE KATAINEN
PÄRMBILD: FORSKNINGEN FORTSÄTTER PÅ DE SKYDDSDOMRÅDEN SOM I BÖRJAN AV 2008 ÖVERFÖRDES FRÅN SKOGSFORSKNINGSINSTITUTET TILL FORSTSTYRELSEN. NATURTJÄNSTERNA KARTLADE FORNLÄMNINGAR OCH HOTADE KÄRLVÄXTER I SAANAFJÄLLET NATURSKYDDSDOMRÅDE. FOTO: JARI KOSTET
BAKPÄRM: EN BERGUVSUNGE I SIBBO STORSKOGS SKYDDSDOMRÅDE. FOTO: ANTTI BELOW

FORSTSTYRELSEN, NATURTJÄNSTER 2009
PB 94 (FERNISSAGATAN 4), 01301 VANDA, FINLAND
TELEFON 0205 64 100
WWW.METSA.FI
WWW.UTINATUREN.FI
WWW.UTFLYKTSKARTA.FI

ERWEKO PAINOTUOTE OY, HELSINGFORS 2009
UPPLAGA 500 ST.
ISBN 978-952-446-712-4 (TRYCKT)
ISBN 978-952-446-713-1 (PDF)

Trycksak
441 032

Det lokala samarbetet grundar sig på en helhetssyn

Forststyrelsens naturtjänster sköter nationalparker, naturreservat och övriga naturskyddsområden samt ödemarksområden och statens strövområden i syfte att bevara vårt lands naturvärden och betjäna friluftsfolk i allemänsrättens anda. Även de av staten ägda allmänna vattenområdena till havs och i insjöarna sköts av oss. Naturtjänster har också sysselsättande effekter och skapar möjligheter för naturturism och vetenskaplig forskning. Vi främjar därtill ett hållbart nyttjande av statens ekonomiskogar. Riksdagen beslutar årligen om målen för verksamheten och dessa preciseras av miljöministeriet, som styr naturskyddsuppgifterna, samt av jord- och skogsbruksministeriet när det gäller friluftstjänsterna.

Forststyrelsen reviderade sin strategi år 2008. Den bygger på en ansvarsfull och resultatrik helhetsinriktad ledning av statens land- och vattenområden.

Forststyrelsens naturtjänster sköter Finlands värdefullaste natur genom att upprätthålla dess mångfald och bevara den i naturtillstånd. Det riksomfattande systemet med skyddsområden som hela tiden utvecklas och sköts som en helhet av de bästa experterna i branschen utgör grund för skyddet av arter och naturtyper samt bevarandet av det viktiga kulturarvet. I den rapport som Statens revisionsverk publicerade år 2008 konstateras att naturtjänsterna sköter skyddsområdena effektivt och resultatrikt.

Naturtjänsternas arbete på skyddsområdena är viktigt också för att minimera de negativa ekologiska konsekvenserna av klimatförändringen. Hoten är allvarliga. Försvinner fjällväxterna eller saimenvikaren? Och vad sker med vilt- och fiskstammarna? Blir ens ripan kvar? Artspecifika skyddsåtgärder, restaurering av myrar och skogar, skötsel av vårdbiotoper, istandsättning av fiskevatten och aktiv skötsel av viltets livsmiljöer ökar i betydelse. Naturskyddsområdena utgör dessutom en omfattande kolsänka.

Naturtjänsterna är också en stark aktör på regional nivå. På många områden skapar vi förutsättningar för turism och arbetar lokalt med företag, kommuner och andra partner för att stärka den lokala ekonomin och samhällsekonomin. Tillsammans har vi värnat om finländarnas naturkänsla och främjat folkhälsan med hjälp av välfärdstjänster i anslutning till natur, jakt och fiske. För utländska turister utgör nationalparkerna en central del av Finlandsbilden som upplevelsemässiga natursevärdheter. I nationalparkerna upplever de kontakt med äkta natur!

Som helhet uppnådde naturtjänsterna väl de resultatmål som satts upp för år 2008. Förvaltningen och skötseln av Koli nationalpark som överfördes från Skogsforskningsinstitutet till naturtjänsterna i början av året förlöpte väl. Även internationellt hade naturtjänsterna ett livligt år som förde med sig omfattande erkänsla för Finland. Vår verksamhet utvidgades med uppgifter enligt Ramsarkonventionen i anslutning till våtmarksskyddet.

År 2008 beslöt vi också att effektivera vår kommunikation, eftersom växelverkan med inhemska och utländska partner samt friluftsmänniskor, fiskare, jägare och andra kunder är värdefull för oss. Vi stärkte skötseln av jakt- och fiskefrågor med en sektor som granskar frågorna med avseende på samhällets förväntningar. Vi ingick samarbetsavtal med Joensuu universitet, Samemuseistiftelsen och Centralen för turistfrämjande.

På det hela taget visade året 2008 klart att naturtjänsternas starka ställning grundar sig på internationellt känd sakkunskap, enhetliga resultatrika verksamhetsformer samt ett lokalt skött nätverk av områden som täcker hela landet och betjänar olika mål.

KEIJO KALLUNKI

Rauno Väisänen
Naturtjänstdirektör, Forststyrelsen

De gamla skogarna i Syöte nationalpark på gränsen mellan Norra Österbotten och Lappland är finländsk skogsnatur när den är som mest äkta. Nationalparken har utfäst sig att följa det europeiska förbundet för skyddsområden EUROPARCs program, vars syfte är att utveckla hållbar turism. JORMA LUHTA

Naturtjänsternas produktivitet förbättrades

Forststyrelsen är ett statligt affärsverk som producerar tjänster inom naturresurser. Forststyrelsens uppgifter är indelade i affärsverksamhet och offentliga förvaltningsuppgifter, som sköts av naturtjänsterna och som omfattar naturskydd och friluftstjänster för medborgarna samt uppgifter i anslutning till jakt- och fiske, flottning och fröförsörjning. De offentliga förvaltningsuppgifterna finansieras i huvudsak ur statsbudgeten.

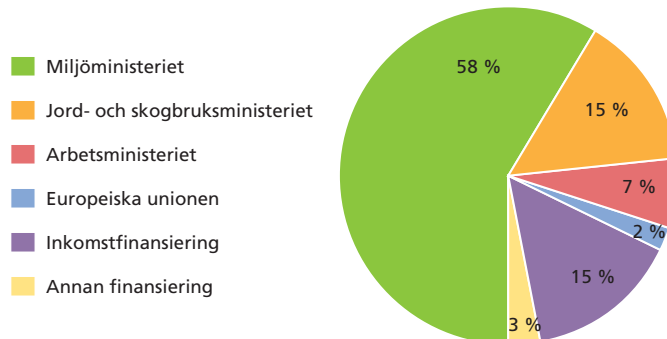
Forststyrelsens naturtjänster sköter statens områden som är reserverade för naturskydd och friluftsliv och tryggar en hållbar användning av naturresurserna. År 2008 omfattade områdena i naturtjänsternas besittning sammanlagt 70 360 km². Landområdenas areal ökade med 189 km² jämfört med föregående år, i huvudsak på grund av de skyddsområden som överfördes från Skogsforskningsinstitutet.

Bättre produktivitet – nöjd personal

Naturtjänsternas totala produktivitet förbättrades med 8 % jämfört med föregående år. Enligt en personalenkät ökade samtidigt personalens arbetstillfredsställelse. Modellen för att räkna ut produktivitetsindex baserar sig på Statistikcentralens metod. Den totala produktiviteten beskriver mängden färdiga slutpresentationer i förhållande till kostnaderna.

Forststyrelsens lagstadgade naturskyddsområden, ödemarksområden, statens strövområden, rekreationsskogar, reserveringar av skyddsområden samt allmänna vattenområden 1.1.2009.

Typ av område	Antal	km ²
Nationalparker	35	8 855
Naturreservat	19	1 536
Övriga naturskyddsområden	360	5 392
Privata naturskyddsområden	92	87
Med Forststyrelsens beslut inrättade	24	8
Lagstadgade naturskyddsområden totalt	530	15 878
Reserveringar av skyddsområden enligt skyddsprogrammen	1 589	7 411
Skyddsskogar	272	413
Övriga skyddade områden	412	2 015
Ödemarksområden	12	14 903
Statens strövområden	7	356
Övriga friluftsområden	22	1 406
Övriga områden	41	3 628
Allmänna vattenområden (som ej ingår i ovannämnda)		24 350
Land- och vattenområden totalt		70 360

För Forststyrelsens naturtjänsters verksamhet användes år 2008 sammanlagt 51,9 miljoner euro.

Den totala arbetsmängden fortsatte att minska och var år 2008 sammanlagt 513 årsverken. Den andel av arbetskraften som finansierades med sysselsättningsmedel minskade inom uppgifterna i anslutning till rekreation i naturen i norra Finland. Den visstidsanställda personalens andel av arbetsinsatsen minskade från 38 % föregående år till 34 %. I slutet av året var 381 personer fast anställda och 150 anställda för viss tid. Antalet fast anställda ökade genom att uppgifter som tidigare skötts för viss tid permanentades bl.a. i och med handlingsprogrammet METSO. Det totala antalet anställda minskade dock avsevärt jämfört med år 2007. De fast anställdas medelålder var 47,7 år och de visstidsanställdas 38,7 år. Av de fast anställda var 33 % och av de visstidsanställda 45 % kvinnor.

Fångar rustade upp skydds- och rekreationsområden i Tavastland och Nyland. I och med det samarbetsavtal som Forststyrelsen och Södra Finlands regionfängelse ingick i fjol har Forststyrelsen blivit den största arbetsplatsen utanför de öppna anstalterna i Finland. Fångarnas arbetsinsats uppgick till 32 årsverken.

”Forststyrelsen är en funktionellt ändamålsenlig och ändamålsenligt styrd helhet. Branschen naturtjänster fungerar resultatrikt. Resultatstyrningsprocessen mellan miljöministeriet och Forststyrelsen fungerar bra och samarbetet är intimt och smidigt. Forststyrelsens naturtjänster har förmått sköta sina naturskyddsuppgifter i enlighet med målsättningarna.”

STATENS REVISIONSVERK, EFFektivITETSREVISION 162/2008.
FORSTSTYRELSEN – AFFÄRSVERKSKONCERN OCH NATURSKYDDARE
STYRD AV MILJÖMINISTERIET.

Aktivt skyddsarbete är ett livsvillkor för hotade arter och naturtyper

Naturskyddsverksamhetens mål är att skydda naturens mångfald och kulturvärdena. Verksamhetens kärna utgörs av nätverket av skyddsområden och i första hand dess natur och kulturmiljöer. Det nära samarbetet med universitet och forskningsinstitut samt internationella expertorganisationer förbättrar verksamhetsmetoderna och kvaliteten på vårt kunskapsmaterial.

Forskning och inventering ingår i skötseln av värdbiotoper. Experter från Forststyrelsen och Finlands miljöcentral undersöker svampar på betesmarkerna på Jussarö i Ekenäs skärgårds nationalpark. RUUT RABINOWITSCH-JOKINEN

Betydelsen av våra välskötta skyddsområden och Finlands system med skyddsområden, som hela tiden utvecklas, accentueras eftersom det verkar uppenbart att reduktionen av naturens mångfald i världen inte går att stoppa före år 2010, som är den internationella målsättningen. Hotade arter kan bevaras endast om det finns tillräckligt med lämpliga livsmiljöer för dem. Av de arter som Forststyrelsen ansvarar för fortsatte t.ex. beståndet av vitryggig hackspett (*Dendrocopos leucotos*) att öka år 2008. Forststyrelsen har skyddat och skött miljöer som lämpar sig för den vitryggiga hackspetten och fågelskådare har deltagit i inventeringen. Däremot har den sedan tidigare hotade saimenvikarstammen (*Phoca hispida saimensis*) krympt och blivit oroväckande liten de senaste åren särskilt därför att saimenvikare drunknar i fiskeredskap på sitt utbredningsområde.

Naturtjänsterna sköter även privata skyddsområden

Naturtjänsterna började år 2008 sköta privata naturskyddsområden som ett led i handlingsprogrammet METSO. De privata skyddsområdena är särskilt viktiga i södra Finland, där staten äger endast litet skog och således inte kan skydda vissa naturtyper tillräckligt. Naturtjänsterna ansvarar nu även för de praktiska skötselåtgärderna på många privata skyddsområden. Samarbetspartner vid planeringen av skötseln är markägarna och de regionala miljöcentralerna.

Ett starkt kunskapsunderlag styr skyddsarbetet

Naturtjänsterna fortsatte med de omfattande kartläggningarna av naturtyper och arter. Vi inventerade undervattensnatur på ett sammanlagt cirka 5 800 hektar stort område, vilket översteg målet rejält. I fråga om landområden lagrade vi uppgifter om naturtyper i det geografiska informationssystemet från 764 km² i nordligaste Finland. Längre söderut förberedde vi oss på METSO-programperioden 2008–2016 genom att göra behovsbedömningar i fråga om inventeringar av naturtyper, restaurering och naturvård samt uppföljning på statens skyddsområden. Tillsammans med Skogsforskningsinstitutet inleddes ett samarbetsprojekt för att förbättra kostnadseffektiviteten hos restaureringen och naturvården.

De tvååriga artinventeringarna på skyddsområdena enligt METSO-programmet avslutades i juni. Kartläggningarna och granskningarna av förekomsten av hotade arter gav rikligt med

” Skyddsområdena är centrala för skyddet av naturen och kulturarvet, och i många länder är nationalparkerna flaggskepp för turismen. Under de senaste åren har Finland och Forststyrelsens naturtjänster blivit ledande på skötsel och användning av skyddsområden. Den utvärdering som genomfördes tillsammans med Internationella naturvårdsunionen IUCN:s kommission för naturskyddsområden samt den nyligen publicerade utredningen om parkernas tillstånd i Finland visar att Finlands skyddsområden är välskötta och i bra skick. Naturtjänsterna spelar också en allt större roll för genomförandet av världsomspännande skyddsmål och skyddsprogram. Ett bra exempel är det färska ansvaret för ledningen av kommissionen för skyddsområdesområden i Europa.”

NIK LOPOUKHINE

ORDFÖRANDE FÖR IUCN:S KOMMISSION FÖR NATURSKYDD SOMRÅDEN

Vattaja stranddyner i Lochteå utanför Karleby är en sällsynt naturtyp. Med hjälp av Life-projektet har samarbetspartnerna röjt dynerna, anlagt betesmarker och iståndsatt en sjö. Vandrare betjänas av informationstavlor i terrängen, konstruktioner på badstränderna och en DVD-film. LENTOKUVA VALLAS

information som behövs för skötseln av skyddsområdena och bedömningen av hotet mot arterna. Naturinventerarna lagrade totalt 19 000 uppgifter om observationer i miljöförvaltningens informationssystem, av vilka största delen gällde tickor.

Samemuseistiftelsen som samarbetspartner

Inventeringar på olika håll i Lapland avslöjade nästan 180 tidigare okända fornlämningar från förhistorisk och historisk tid samt andra kulturarvsobjekt. Forststyrelsens naturtjänster och Sámi Museum – Samemuseistiftelsen undertecknade ett samarbetsavtal. Utställningar, guidning, marknadsföring, miljöfostern, forskning samt kommunikation betjänar våra gemensamma mål att värna om det samiska kulturarvet.

Vuomaselkä i Sodankylä är berömt för sina renskiljningar och hit samlades folk från ett vidsträckt område. Hösten 2008 samlades gamla och unga på renskiljningsplatsen i Vuomaselkä för att förmedla minnen på dagen för Europas byggnadsarv. Också de anställda i Urho Kekkonens nationalpark fick värdefull information av dem som kom ihåg hur det var förr. INGA-BRIITTA MAGGA

” Forststyrelsen spelar en väsentlig roll för att Norra Karelen även internationellt är känt som ett landskap med hög skogs kompetens. Omsorgen om naturtillgångarna ger många arbete och utkomst i området. De attraktiva turistmålen Koli och Ruunaa är våra verkliga juveler i kronan.”

PENTTI HYTINEN
NORRA KARELENS LANDSKAPSDIREKTÖR

Ruunaa mångsidiga strövområde i Lieksa, som upprätthålls av Forststyrelsen, valdes till Årets Utflyktsmål 2009 i en omröstning för allmänheten som ordnades av Finlands Mässa. Flera turistföretagare erbjuder service i Ruunaa-trakten. HEIKKI RÄSÄNEN

Naturen ökar människornas och näringarnas livskraft

I de nationalparker som sköts av Forststyrelsen ser vandrarna unika naturobjekt och upplever kontakt med äkta natur. Våra friluftstjänster gör det möjligt att röra sig tryggt i naturen och bevara områdenas känsliga natur. Vår webbtjänst Utinaturen.fi, våra informationstavlor i terrängen och våra otaliga kundtjänstställen ger råd och information om naturen och kulturarvet åt dem som rör sig i naturen.

Skyddsområdena producerar också avsevärd naturekonomisk och samhällslig nytta, så kallade ekosystemtjänster. Rekreationen och naturturismen på de populäraste skyddsområdena har uppskattats ha en inverkan på den lokala ekonomin som på årsnivå uppgår till 250–300 miljoner euro och ungefär 3 500 årsverken.

Samarbetet med turistnäringen ökade och intensifierades. Under året ingick vi 56 nya samarbetsavtal med företag enligt principerna för hållbar naturturism på skyddsområdena. Området Seitsemien och Helvetinjärvi fick en naturturismplan, i enlighet med vilken nationalparksområdet utvecklas till det främsta området inom natur- och kulturturismen i Birkaland före år 2020.

Nationalparkerna behåller sin popularitet

Vi nådde nästan alla mål i anslutning till rekreationen i naturen år 2008. Det totala antalet besök i nationalparkerna ökade med 170 000 besök från år 2007 och uppgick sammanlagt till 1 755 500. En del av ökningen berodde på att Forststyrelsen övertog skötseln av Koli och på att räkningen i Urho Kekkonens nationalpark preciserades. Antalet besök ökade reellt i bl.a. Noux, Liesjärvi, Pyhä-Luosto och Pallas-Yllästunturi nationalparker.

Det totala antalet besök på kundtjänstställena ökade: det naturum som öppnade på Karlö i slutet av år 2007 och att Kolis

” Forststyrelsens naturtjänster är en av Sametingets viktigaste samarbetspartner, och samarbetet har fungerat bra. Forststyrelsens naturtjänster har varit föredömlig när det gäller att följa den samiska språklagen vid webbkommunikation. Särskilt anställningen av en samiskspråkig informatör är ett viktigt exempel för andra myndigheter och förbättrar kännbart Forststyrelsens servicenivå.”

KLEMETTI NÄKKÄLÄJÄRVI
SAMETINGETS ORDFÖRANDE

Den gamla finska gården Arola i Paanajärvi nationalpark i Ryssland fick en traditionell stockbastu. De objekt som rustats upp i samarbete mellan parkparet Oulanka och Paanajärvi förtäljer om historien för vandrarna och erbjuder dem nattkvarter. MINNA KORAMO

naturum Ukko övertogs av Forststyrelsen ökade antalet besökare. Antalet besök var sammanlagt 859 000.

Det totala antalet personer som Forststyrelsen guidade var mer än 10 000 färre än föregående år. I huvudsak berodde minskningen på att statistiken korrigerades, men delvis också på krympande resurser och färre antal besök på vissa kundtjänstställen.

Vår webbtjänst Luuntoon.fi/Utinaturen.fi besöktes 2 108 000 gånger. Det minskade antalet besök jämfört med föregående år berodde på att besöken via sökmaskiner minskade, men antalet

faktiska användare ökade med 19 %. Karttjänsten Retkikartta.fi/Utflytskarta.fi som betjänar vandrare, jägare och fiskare och som öppnades år 2007 hade 979 700 besök.

Kundtillfredsställelsen var alltså god. Resultatet grundar sig på respons från 5 660 besökare.

Nya naturum i de populäraste nationalparkerna

Naturumet Kellokas i Ylläs utvidgades och invigningen firades i mars 2008. Kellokas nya utställning ”Meän elämää” (’Vårt liv’) belyser förutom regionens natur även dess historia och kultur. Utställningen producerades med stöd från Europeiska unionens regionutvecklingsfond. Dessutom har utställningen och utvidgningen av naturumet fått stöd enligt VILMAT-programmet, genom vilket finska staten har finansierat utvecklande av rekreationen i naturen och förutsättningarna för naturturism.

Noux naturum, som finansieras av Forststyrelsen, Esbo stad och Solvalla idrottsinstitut, började planeras under naturtjänsternas ledning år 2008. Man grundade ett fastighetsaktiebolag, Nouxcentret Ab för att bygga naturumet. Naturumet byggs vid infarten till nationalparken i Esbo och avsikten är att det ska slå upp sina portar år 2011.

” Jag sätter värde på att enkelt och med kollektivtrafik komma ut i naturen med min egen vargungflock. Noux nationalpark har därför alltid varit ett bra alternativ. Där har mina vargungar utan själva märka det lärt sig många nyttiga färdigheter och haft upplevelser som jag inte kan erbjuda dem i staden.”

HANNA GRÖNLUND
KÄRCHF, SCOUTKÄREN MAAHISET

På en utflykt i Noux nationalpark. RAIMO SUIKKARI

Vi ser till att jakten och fisket sker på ett hållbart sätt

Såväl jägarna som fiskarna fortsätter att öka i antal, samtidigt som allt flera av dem flyttar in till staden. När den egna byns jaktmarker och fiskevatten byts ut mot statens områden ökar Forststyrelsens ansvar för en hållbar jakt och ett hållbart fiske. År 2008 tog vi i bruk ett unikt planerings- och uppföljningssystem för fiskerihushållningen, med vars hjälp vår personal kan utveckla dimensioneringen av fisket och skötseln av fiskevatten. Ett likadant system används inom jakten.

Hösten 2008 sattes vårt ansvar på prov. Vilttriangelinventeringarna visade att hönsfåglarnas häckning hade misslyckat. Jakten skulle just börja. Naturtjänsterna blev tvungen att trygga en hållbar utveckling av jakten genom snabba beslut och ställvis avbryta försäljningen av tillstånd helt och hållet. Försäljningen drogs ner och avslutades delvis inom Uleåborgs, Kajalands och Lapplands jaktvårdsdistrikt.

En omsorgsfull uppföljning av vilt- och fiskestammarna samt fångsterna är en av hörnstenarna i arbetet. Det nya planerings- och uppföljningssystemet för fiskerihushållningen (KSSJ) grundar sig på fiskarnas respons beträffande fångsten. Fiskarna ger nu via internet respons om sin fångst just på det vattenområde där de har fiskat. Systemet sammanställer uppgifterna om fångsten och vi kan följa utvecklingen av fångsterna i till exempel varje sjö som är större än fem hektar. Tack vare KSSJ kan tillstånden och skötseln av vattnen dimensioneras noggrannare. Vi följer jakten via ett motsvarande planerings- och övervakningssystem för viltushållningen (RSSJ).

Naturtjänsterna deltar i flera projekt genom vilka viltets och fiskarnas livsmiljö förbättras. Särskilt situationen för ripan i barrskogszonen har ingett oro. Vårintern 2008 beställde vi en uppföljningsundersökning om skogsripan från Vilt- och fiske-

” Forststyrelsens naturtjänster förverkligar på ett föredömligt sätt mina egna värderingar: 'Naturen är Skaparens evighetsmaskin, människan har rätt att utnyttja den men inte att förstöra den.' Till nytta för användarna och som exempel för andra bereder och sår naturtjänsterna först och erbjuder först därefter intresserade den skörd som naturen ger på lång sikt. Tillvägagångssättet är på ett berömvärt sätt till fördel för såväl viltet som för jägaren som utnyttjar det, och kan godkännas av alla medborgarkretsar.”

ESKO EELA
HEDERSORDFÖRANDE I FINLANDS JÄGARFÖRBUND

KEIJO PENTTINEN

riforskningsinstitutet. Dessutom restaurerades 300 ha ripmyrar samt miljöer för skogshönsfåglarnas kullar på 15 ställen. Av de förbättringsprojekt som hänför sig till fisket har det gemensamma projektet ”Vandringsfiskarna återvänder till Ijo älv” i norra Österbotten varit störst. Avsikten är att få vandringsfiskarna att återgå till den naturliga cykeln i sin gamla hemälv.

Jakt- och jaktvårdsföreningarna var Forststyrelsens partner vid utarbetandet av jakt- och fiskeplanen för Pihlajavesi Naturaområde i Södra Savolax. I planen samordnades jakt, annan rekreation och skyddsåtgärder.

Jord- och skogsbruksministeriet fastställde en ny avgiftsordning, som ändrade de tillstånd som Forststyrelsen säljer. De som jagar med båge, fick ett särskilt säsongtillstånd. Det blev möjligt att köpa tillstånd för jakt på småvilt via mobiltelefon och för jakt på sjöfågel och hare kom ett separat tillstånd för småvilt. Det regionala spöfisketillståndet blev riksomfattande.

Inom jakt- och fiskeövervakningen koncentrerade vi oss särskilt på terrängtrafiken i skyddsområdena och på fiskeövervakningen. I östra Lappland anordnade myndigheterna en gemensam, effektiviserad kontroll med vilken man strävade att ingripa i den olagliga jakten på stora rovdjur.

Skötsel- och användningsplanerna samordnar många syften

Skötseln och användningen av naturskyddsområdena på statens marker styrs genom skötsel- och användningsplanerna. Naturtjänsterna ansvarar för utarbetandet och genomförandet av planerna samt för att åsikter från invånare, företagare och myndigheter i området tas i betraktande.

En av de närmaste årens största uppgifter, som tyvärr lätt förblir obemärkt, är att slutföra markförvärven enligt naturskyddsprogrammen och inrätta nya skyddsområdesfastigheter. Målen för såväl förvärv av METSO-områden som markförvärv enligt de gamla skyddsprogrammen överskreds, liksom målet att inrätta nya skyddsfastigheter eller preliminärt skyddade fastigheter på Natura-områden.

Naturtjänsterna gjorde upp en skötsel- och användningsplan för hela 37 Natura-områden. Planer gjordes bl.a. för nationalparkerna Liesjärvi, Puurijärvi–Isonsuo, Isojärvi, Torronsuo, Seitsemien, Bottenviken, Riisitunturi, Lemmenjoki och Pallas–Yllästunturi samt för ödemarksområdena Muotkatunturi, Paistunturi och Tarvantovaara.

” Jag har växt upp i norra Kalifornien med mäktig natur alldeles utanför dörren. Jag har också besökt många av de stora nationalparkerna i Nordamerika, t.ex. Yosemite, Yellowstone och Grand Canyon, som vi amerikanare är mycket stolta över. Jag anser att Finland har skäl att vara lika stolt över sina egna nationalparker. I själva verket har jag haft flera av mitt livs bästa naturupplevelser i Finlands nationalparker, t.ex. Lemmenjoki, Koli och Skärgårdshavet. De finländska nationalparkerna är lätta att nå och nivån på servicen och informationen är mycket hög. Jag kan utan tvekan rekommendera naturturister Finlands nationalparker som idealiska resmål.”

PETE BALDING
FRILANSREDAKTÖR OCH LÄRARE,
SACRAMENTO, KALIFORNIEN / HELSINGFORS, FINLAND

För Ekenäs skärgård och Hangö östra skärgård utarbetades en skötsel- och användningsplan som är bindande för Forststyrelsen men som för andra markägare endast har karaktären av en rekommendation. Merparten av planeringsområdena hör till nätverket Natura 2000.

I skötsel- och användningsplanen för Hämeen kangas övningsområde i Satakunta samordnar vi områdets olika använd-

Den lättillgängliga naturstigen i Jämijärvi, Hämeen kangas, tar besökaren till Uhrilähde ('offerkällan'). Också många nationalparker har motsvarande service så att alla ska ha möjlighet att komma nära naturen. RAMI TUOMINIEMI

ningsformer. Särskilt beaktas försvarsmaktens övningar, natur- och kulturvärdena samt rekreation och landskapsvård.

Forststyrelsen reviderade Östra Finlands naturresursplan för åren 2008–2017. Avverkningarna uppgår till en dryg miljon kubikmeter samtidigt som naturturism- och rekreativmålen beaktas bättre än tidigare bl.a. med hjälp av planläggning, företagarsamarbete och kundtjänst. Det inrättas cirka 6 000 ha nya skyddsområden. Planen överensstämmer med Finlands nationella skogsprogram samt handlingsprogrammet METSO.

Naturtjänsterna pålitlig ledare för samarbetsprojekt

Partnerna kring utvecklingen av Kvarkens världsarvsområde lyckades få betydande utomstående finansiering. I form av ett strukturfondsprojekt för Europeiska unionens regionutveckling inleddes i nordöstra Österbotten och Uleåborgstrakten det treåriga projektet "Kulma – Kulturarvet som turistresurs". EU-finansieringsperiodernas växlingar har däremot inte gynnat Finland. Under den första ansökningsomgången år 2008 säkerställdes endast att ett projekt i anslutning till skyddet av havsnatur kan inledas under den nya Life+-perioden.

Naturtjänsterna inledde Kulma-projektet i samarbete med fem kommuner och 165 turistföretag. Målet med projektet är att stärka produktifieringen av kulturarvet på turistområdena i Kuusamo, Kalajoki och Rokua. Projektet är uppbyggt i tre steg: kartläggning, iståndsättning och produktifiering. Det första steget genomfördes i huvudsak hösten 2008 genom att bl.a. kulturmiljöer kartlades.

Statsrådet beviljade Forststyrelsen ett anslag på 600 000 euro i tilläggsbudgeten för 2007 för att utveckla Kvarkens världsarvsområde. Vi använde stödet för delägarskap i fastighetsbolaget Havets hus, förvaltnings- och planeringskostnader för området samt naturstigen och fågeltornet vid Svedjehamn. På samma sätt som tidigare år iståndsätte vi också informationskonstruktioner och byggnader inom ramen för det gemensamma strukturfondsprojektet med kommunerna.

Vi samarbetade med Österbottens TE-central för att installera en jordvärmeanläggning på 30 kW vid Mäskkärs naturstation utanför Jakobstad. Anläggningen tar värme ur havet och ersätter de 15 000 liter brännolja per år som har gått åt till att värma upp den tidigare lotsstationen. Stationen verkar nu som informationsställe för naturskyddsområdena i trakten och är en populär bas för båtfolket. Forststyrelsen har hyrt ut byggnaden åt en förening som upprätthåller restaurang-, inkvarterings- och informationsverksamhet på stationen.

”Det har väckt stort intresse då Kvarkens skärgård upptogs på UNESCO:s världsarvslista. Tillsammans med Forststyrelsen kommer vi att bygga ett utsiktstorn och rusta upp naturstigen, som bägge tar besökarna till hjärtat av de unika moränformationerna. Detta gynnar också de lokala företagen.”

RURIK AHLBERG

KOMMUNDIREKTÖR I KORSHOLM OCH MEDLEM I KVARKENS VÄRLDSARVSDELEGATION

”Den rena naturen, nationalparkernas unika natursevärdheter och den högklassiga service som är uppbyggd kring dem är ett viktigt trumfkort för turismen i Finland. De erbjuder oförglömliga upplevelser för såväl familjer på resa, internationella turister som företagsgrupper. Samarbetet mellan turistsektorn och Forststyrelsen har på senaste tid utvecklats i rätt riktning, så att vi som partner kan utveckla hållbara naturturisttjänster och betjäna våra kunder bättre än förr.”

JOKKE KÄMÄRÄINEN OCH ANNE MURTO
TURISTFÖRETAGARE, RUKAPALVELU OY

Projekt gynnade östgränsens natur och historia

År 2008 avslutades projektet "Oulanka-Paanajärvi – ödemarker, upplevelser och välstånd", som hör till Europeiska unionens grannskapsprogram. Det nära samarbetet mellan Oulanka nationalpark och Paanajärvi nationalpark i Ryssland, som redan pågått 15 år, inriktades inom ramen för detta projekt på naturvägledning. De som besöker Paanajärvi kan bekanta sig med traditionella byggnader uppförda i 1930-talsstil på en gammal finsk gård och i en före detta karelsk by. Projektet stöder också Forststyrelsens samarbete med turistföretagarna i området.

Också det fyraåriga "Gröna bältet"-Life avslutades. Dess huvudmål var att trygga en gynnsam skyddsnivå på tretton Natura 2000-områden i Koillismaa och Kajanaland. Inom ramen för projektet restaurerade vi skogar och utdikade myrar och skapade miljöer med död ved och brunna skogar. Projektet leddes av naturtjänsterna och det fick också finansiering från Skogsforskningsinstitutet och samkommunen Kainuun maakuntayhtymä.

"Människor, natur och hamnar" var en del av det projektpar i sydöstra Finland och Ryssland som ingår i EU:s grannskapsprogram. Bägge genomfördes i huvudsak av Forststyrelsens naturtjänster. Huvudmålet med projekten är att bevara viktiga naturobjekt i Östra Finska vikens avrinningsområde, också genom att utöka invånarnas och andra människors engagemang i skyddet. I Finland utarbetade vi en skötsel- och användningsplan för Pihlajavesi Natura-område tillsammans med aktörerna i området för att främja skyddet av saimenvikaren. I Östra Finska viken utvecklade vi inventeringen av undervattensnaturen och genomförde en sälinventering.

Bevarande och tillvaratagande av naturens rikedomar

År 2009 styrs Forststyrelsens arbete av den nya verksamhetsstrategin. Den bygger på resultatrik helhetsinriktad ledning av statens marker och vatten samt en enhetligare Forststyrelse än tidigare.

Forststyrelsens naturtjänster är en internationellt erkänd föregångare i skötseln av skyddsområden och styrningen av användningen av naturresurser. Naturtjänsternas nya verksamhetsprogram som baserar sig på Forststyrelsens strategi effektiviserar vårt arbete på fyra centrala verksamhetsområden.

Vi sköter naturresurserna och skyddsområdena resultatrikt och ansvarsfullt

År 2009 till exempel

- Restaurerar vi skogar, myrar och vårdbiotoper på över 3 000 ha inom ramen för METSO-programmet.
- Tryggar vi stammarna av skogshönsfåglar genom att dimensionera jakten korrekt och utarbeta en riksomfattande skötselplan för skogshönsfåglarna.
- Försöker vi minska dödligheten i fiskeredskap bland saimenvikarna genom att utvidga fredningsområdena och effektivisera upplysningen och övervakningen.
- Inventerar vi undervattensnatur på ett område av 4 000 ha, vilket hjälper oss att inrikta skyddsåtgärderna i Östersjön.
- Utarbetar vi en utredning om förutsättningarna att inrätta Sibbo storskogs nationalpark.
- Stöder vi skötseln av skyddsområden i nordvästra Ryssland.

Vi ger alla en möjlighet att uppleva äkta natur

År 2009

- Utvecklar vi friluftsanordningarna på populära rekreationsmål och säkerställer deras hållbarhet i t.ex. Noux, Enare, Rovaniemi och Saariselkä.
- Vidareutvecklar vi det mångsidiga Ruunaa strövområde, som i mars 2009 valdes till årets utflyktsmål.
- Främjar vi försäljningen av fisketillstånd via mobiltelefon och effektiviserar vi insamlingen av respons i fråga om fångsten.
- Rustar vi upp kulturhistoriskt viktiga byggnader i Koillismaa och Uleåborgstrakten inom ramen för Kulma-projektet.
- Intensifierar vid samarbetet på lokal nivå med företagare, renbeteslag och beslutsfattare i landskapen och kommunerna.

Vi är en pålitlig partner för turistindustrin

År 2009

- Deltar vi i kvalitetsprogram för en hållbar utveckling av turismen i Syöte, Kalajokki, Oulanka, Pyhä-Luosto och Ylläs.
- Gör vi nationalparkerna till en upplevelsemässig del av Finlands bilden bl.a. med hjälp av samarbete med Centralen för turistfrämjande.
- Utvecklar vi våra naturum som en del av servicen för turister, turistföretagare och naturintresserade.
- Gör vi Oulanka och Skärgårdshavets nationalparker mer attraktiva bland utländska turister med hjälp av det internationella naturturistnätverket PAN Parks.
- Utvecklar vi tillsammans med lokala aktörer Kvarkens världsarvsområde samt Koli nationalpark så att de betjänar det växande antalet besökare.

En nöjd och kunnig personal gör bra resultat

År 2009

- Förbättrar vi våra informationssystem och därigenom vårt resultat.
- Tar vi ansvar för de uppgifter som tillkommer Internationella naturvårdsunionen IUCN:s kommission för naturskyddsområden i Europa och för att genomföra Ramsarkonventionen i Finland.
- Stöder vi de anställdas målinriktade arbete med ett resultatpremiesystem.
- Deltar vi i statens produktivhetsprogram utan att ge avkall på personalens välmående.
- Genom vårt miljöprogram minskar vi vår miljöbelastning och våra kolfotspår.

Uppskattat antal besök i Forststyrelsens naturum, naturhus och kundtjänstställen 2008

Blåmusslan	17 000
Ekenäs	21 000
Hailuoto	35 400
Hautajärvi	7 500
Hossa	43 600
Kalajoki	19 800
Kellokas	59 400
Kilpisjärvi	13 000
Koilliskaira	18 000
Oskari	11 400
Oulanka	67 100
Pallastunturi	39 900
Petola	20 600
Pyhätunturi	29 600
Ruunaa	7 500
Savukoski	6 200
Seitsemäinen	33 900
Siida	111 600
Skierr (Fjäll-Lapland)	24 300
Syöte	30 500
Tavastland	16 300
Terranova	21 900
Tykö	25 100
Ukko	46 400
Naturumen och naturhusen totalt	727 000
Etiäinen	10 500
Ivalo	11 600
Karhuntassu	41 000
Kiehinen	46 100
Nestori/Saimens naturutställning*	21 400
Ruka	1 400
Kundtjänstställen totalt	132 000
Alla sammanlagt	859 000

*Naturutställningen Nestori finns i Nyslotts landskapsmuseum fr. o. m. 2008.

◀ "Pallasandan" är ett begrepp som vandrarna förnimmar ännu idag i områdets ståtliga natur. REINO KALLIOLA, 1948

Uppskattat antal besök i nationalparkerna 2008

Bottenviken	5 000
Ekenäs skärgård	49 000
Helvetinjärvi	33 000
Hiidenportti	9 000
Isojärvi	11 000
Kauhaneva-Pohjankangas	3 500
Koli	110 000
Kolovesi	6 500
Kurjenrahka	31 500
Lauhanvuori	10 000
Leivonmäki	14 500
Lemmenjoki	10 000
Liesjärvi	29 500
Linnansaari	29 000
Noux	175 500
Oulanka	163 000
Pallas-Ylläs	329 500
Patvinsuo	12 000
Petkeljärvi	20 000
Puurijärvi-Isosuo	11 000
Pyhä-Häkki	13 500
Pyhä-Luosto	114 000
Päijänne	14 500
Repovesi	75 500
Riisitunturi	8 000
Rokua	23 500
Salamajärvi	9 000
Seitsemäinen	44 500
Skärgårdshavet	51 000
Syöte	34 500
Tiilikjärvi	6 500
Torransuo	22 500
Urho Kekkonen	252 000
Valkmusa	7 000
Östra Finska viken	17 000
Sammanlagt	1 755 500

Uppskattat antal besök på statens strövområden 2008

Evois	50 000
Hossa	53 000
Iso-Syöte	25 500
Kylmäluoma	31 000
Ule träsk	25 000
Ruunaa	87 500
Tykö	75 000
Sammanlagt	347 000

Forststyrelsens naturum och kundtjänstställen 2008.

• Kontaktuppgifter samt service: www.utinaturen.fi > Kundtjänst.

Information om naturen och kundservicen: www.utinaturen.fi

Forststyrelsens naturtjänster: www.metsa.fi

